

TRAKEL

BÜLTEN

Mutlu yıllar

Ocak 2015 sayı13

BİR YILIN ARDINDAN

Öncelikle **TRAKEL**; bir hobi sitesi ve fotoğraf paylaşım platformudur.

Hobi sitesi olarak bilgi ve fotoğraf paylaşırken, sosyal bir paylaşım alanı olmanın da gereğini birlikte sürdürme çabasıdayız. **2014** yılını geride bıraktığımız bu günlerde dönüp sitemize ve geçtiğimiz bir yıla bakalım istedik. Neler yaptık hep birlikte, neler paylaştık bir görelim;

- Sitemize son bir yılda **137** yeni üye katılımı ile sayımız **852** oldu .
- Galerideki toplam fotoğraf sayımız: **25.832**, Foto Forum'da ise : **3.761** , son yılda galeriye eklenen fotoğraf sayısı: **8.272** (%32), Foto Forum'a ise : **1.106** (%29)
- **6** Etkinlik düzenledik;
14 ŞUBAT: SEVGİLİLER GÜNÜ- ÇİFT KELEBEKLER - 40 katılım
8 MART: DÜNYA KADINLAR GÜNÜ- ÇİÇEKLİ KELEBEKLER - 30 katılım
26 EYLÜL: SONBAHARI KARŞILIYORUZ- SARI AZAMETLER - 58 katılım
14 KASIM: YEŞİLE ÖZLEM - ZÜMRÜTLER – 52 katılım
24 KASIM: ÖĞRETMENLER GÜNÜ- İLK ÖĞRETMENİM- 52 katılım
29-30 ARALIK: YENİ YILA MERHABA- ATEŞ VE BAKIRLAR - 76 katılım
- **154** türü kapsayan **26** tanı kartı ile ülkemiz kelebeklerinin üçte birinden fazlasının (**%37**) kartlarını sitemize yükledik.
- Güvenilir bir arşive sahip olmak adına kartını hazırladığımız türlerin fotoğraflarını tarayarak hatalı tanıya sahip fotoğrafları taşıdık.
- Ocak ayı itibarı ile yeni tür listesini, Ağustos ayı itibarı ile yeni site arayüzünü kullanmaya başladık.
- Her ay bültenimizi hazırlayarak sitemize yükledik.

2015 'de yine üretmeye ve paylaşmaya devam etmek çabasında olacağız.

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK	Sayfa
Trakel Fotoğraf Yükleme Kuralları/ TRAKEL YÖNETİM	3-4
Kafkas Apollosu'nun İzinde/ Murat GENÇ	5-6
2015'de Kim Nereye Gidiyor?/ Aykut BAL	7-9
Bir 2014 Değerlendirmesi/ Kerim TEZEL	10-11
Hedef Türler 6 (Çkg. Eşer Mavisi)/ Hakan YILDIRIM	12-16
Çokgözlüler ve Merak Edilen Sorular/ Ali ATAHAN	17-18
Geçen Ayın Önemli Kayıtları/ Adem YAĞIZ	19-20
Geçen Ay En Çok Beğenilen Fotoğraflar/ Ali BALİ	21
Jenerik	22

TRAKEL FOTOĞRAF YÜKLEME KURALLARI

TRAKEL YÖNETİM

Değerli üyelerimiz. Sitemizde 25 binden fazla fotoğrafa ulaştık. Sizlerin de takdir edeceği gibi sitemizin belirli kurallar dahilinde işletilmesi hepimizin faydasına olacaktır. Bu kapsamda zaten var olan kuralları revize ederek tekrar bilginize sunma gereği duyduk.

1- Paylaşılabilecek fotoğraftaki kelebeğin doğal ortamında çekilmiş olması şarttır. İnsan eliyle düzenlenmiş yerlerde (hayvanat bahçesi, kelebek çiftliği, kelebek bahçesi, ev ve balkonlarda kelebek yetiştirmek için oluşturulan düzenekler, vb.) çekilen fotoğrafları yüklemeyiniz.

2- Fotoğraflardaki kumlanmaların giderilmesi, kesme, ufak tefek lekelerin ve hataların temizlenmesi haricindeki abartılı dijital manipülasyonlar kabul edilmeyecektir. Fotoğrafın çekildiği doğal ortamda bulunmayan nesneler ya da görüntü efektleri fotoğrafa eklenmemelidir. Fotoğraf kabul edilebilecek bir netlikte olmalıdır.

3- Ölmüş keleklerin fotoğraflarını Foto Galeri'ye yüklemeyiniz.

4- Paylaşılabilecek fotoğrafın, kelebeğin hangi tür olduğunu belirlemeye yetecek veriler taşınmasına özen gösteriniz. Bu amaçla mümkünse kelebeğin kanat altını veya kanat üstünü gösteren karelerini birlikte yükleyiniz. Bu amaçla Detay Fotoğraf seçeneğini kullanınız. Türünü bilemediğiniz; tırtıl, pupa vb. fotoğraflarınızı öncelikle Foto Forum'da paylaşınız.

5- Türünü belirleyemediğiniz kelekler için fotoğrafınızı öncelikle "Foto Forum"da paylaşınız. Foto Galeri'ye yüklenen fotoğraflar tür tanım kurulu tarafından 30 gün içinde tanımlanamazsa veritabanımıza dahil edilmez.

6- Türkiye Kelebek Türleri Listesi'nde bulunmayan türlerin fotoğraflarını Foto Galeri'ye yüklemeyiniz. Bu türlerin fotoğrafları Foto Forum'a yüklenerek paylaşılabilir. Tür listemizde bulunan keleklerin Türkiye sınırları dışında çekilmiş fotoğrafları "Yurt Dışı" seçeneği işaretlenerek Foto Galeri'de paylaşılabilir.

7- T.C. yasalarına aykırı fotoğrafları yüklemeyiniz. Ayrıca siyasi içerikli ve kelekler haricinde tartışma konusu yaratacak fotoğraflar da site yönetimi tarafından silinecektir.

8- Foto Galeri'ye başkasına ait fotoğraf yüklemeyiniz. Başkasına ait fotoğraf ancak fotoğraf sahibinin izniyle Foto Forum'a bilgilendirme ya da kelekler hakkında tartışma amaçlı yüklenebilir.

9- Paylaşılabilecek fotoğrafın/açıklamanın yasal sorumluluğu ve telif hakları fotoğraf sahibine aittir.

10- Yorum bölümüne 'fotoğrafın öyküsü ve fotoğrafa ait değerlendirme' dışında özellikle polemik ve kutuplaşma yaratacak bilgiler girilmemelidir.

11- Fotoğrafa bakıldığında, bariz şekilde çekildiği ortama, doğaya ait olmayan öğelerin göze çarpması ve/veya fotoğrafın kurgulanmış (habitatın değiştirilmesi, fon eklenmesi, vb.) olduğunun çok açık şekilde anlaşılması durumunda fotoğraf silinir.

12- Fotoğraf ve kompozisyon çalışmaları doğanın ve habitatın önüne geçmemelidir. Özellikle güzel ve farklı kompozisyon yaratmak amacı ile hazırlanan yumurta, tırtıl ve/veya pupaların bitkisi ile veya başka bir nesne üzerine alınarak yerlerinin değiştirilmesi, bunların yerlerinin değiştirilmesi suretiyle kullanıldığı kurgular yapılması gibi davranışlardan sakınılmalıdır. Canlının kendisi (özellikle çiftleşmekte olan kelebekler) veya bulunduğu ortam daha güzel kare elde etmek uğruna tehlikeye sokulmamalıdır.

13- Fotoğraf ve kompozisyon çalışmaları için özellikle güzel ve farklı kompozisyon yaratmak amacıyla, canlının hareketliliğini kısıtlamaya çalışmak uygun değildir. Bu amaçla canlının yaşamını veya sağlığını tehlikeye atabilecek ilaç, sprey, su vb. maddeler kullanılmamalıdır.

14- Bir kelebeğin olumsuz doğa koşulları (yoğun rüzgar, yağmur vb.) dışında tercih etmeyeceği konaklar üzerinde fotoğraflanmamasına özen gösterilmelidir; doğal sebepler dışında, (kelebeğin mineral vb. ihtiyaçlarını karşılamak için sıra dışı konaklar seçmesi gibi) orkide, gelincik, anemon, yılan, kertenkele, kaplumbağa, kurbağa vb. tarzında, doğada kelebeğin üzerine konmayacağı canlıların üzerine yerleştirmek gibi aşırı sayılabilecek kurgular asla kabul edilemez. Fotoğrafçı bu olayın tesadüfen gelişen gerçek bir olay olduğunu iddia ediyorsa, olayın kurgu olmadığını kendisinden istenen her türlü belge

ile (geniş açı kullanılarak çekilmiş fotoğraf ve/veya video kayıtları vb.) ispatlamakla yükümlüdür.

15- Site kurallarına uymayan/problemlili olduğunu düşündüğünüz fotoğrafları, kendiniz müdahale etmeden Ana Sayfa'da en altta bulunan iletişim bölümümüzü kullanarak kurulumuza bildiriniz. Şikayet olmadan da kurulumuz ve yönetim, şüphe duyduğu fotoğrafların orijinal (ham-işlenmemiş) halini isteyebilir. Orijinal hali istenen fotoğrafların ham-işlenmemiş hali dışındaki gönderimleri kabul edilmeyecektir.

16- Fotoğrafı istenen üyemizin, fotoğrafın orijinal (ham-işlenmemiş) halini en geç 48 saat içinde site içi iletişim adresine göndermesi gerekmektedir.

17- Site yönetimi, üyelerimizce girilen bilgileri ve yüklenen fotoğrafları ilgili üyeyi haberdar etmek koşuluyla, sitenin amaçlarına uygun, ticari yönü olmayan, toplum yararı gözetilen her türlü etkinlik ve çalışmada kullanma/kullandırma hakkına sahiptir. Sitemize fotoğraf yüklemesi yapan kullanıcılarımız bu hususu bilerek fotoğraf yüklediklerini kabul, beyan ve taahhüt ederler.

18- Üye herhangi bir sebeple üyeliğini sildirmek isterse veya disiplin nedeni ile yönetim tarafından silinirse; kişisel bilgileri silinecek, ancak fotoğrafları ve girdiği gözlem ve kayıtlar şilinmeyecektir. Bu kayıtlarda üye ismi çıkarılacak yerine Anonim yazılacaktır.

KAFKAS APOLLOSU'nun İZİNDE (*Parnassius nordmanni*)

Murat GENÇ

Kelebek türlerini tanıyıp çekmeye başladıktan sonra yeni türler ve özellikle ilimizde bulunan nadir türleri çekmek istiyordum. Bu türlerin en başında gelenleri ise yüksek irtifada yaşayan kelebeklerdi. Bu türler arasında; ilimizde var olan ama henüz fotoğraflı kaydı olmayan Kafkas Apollosu en fazla ilgimi çeken türdü diyebilirim. Rize'de DTDT kayıtlarında var olmasına karşın fotoğraflı kaydını Artvin'den alan arkadaşım ile beraber Artvin'de bulmaya karar verdim. Bu amaçla 2010 yılında Haziran-Temmuz aylarında dört günlük Artvin Yusufeli kelebek gözlem gezisi planladık. Bu gezinin öncelikli hedef türü Kafkas Apollosu idi. Görüp çekemezsek bile en azından yaşadığı alana ulaşip habitatı hakkında bilgi edinmek istiyordum. Birinci gün Yusufeli Çevreli Köyü'ne varıp sabah erkenden 2100 m rakımlı yayla evine hareket ettik.

Araç yolu henüz açık olmadığı için kilometrelerce yolu kalacak olduğumuz yayla

evindeki erzaklarımızı da sırt çantamızda taşıdık. İlk gün arazi çalışması ve gözlemlerle beraber yayla evine vardık ve ertesi günün hazırlıklarını yaptık. Sabah erkenden yola çıkıp 2100 m den yaklaşık 3100 m rakıma kadar araziye taradık. 2000'li rakımlarda Apollo görmüş olmamız bizi ümitlendirmesine karşın 3100 m kelebek bulmak için henüz çok erkendi. Daha kar bile kalkmamış, yer yer kuytularda karlar vardı. Ve! böylece ilk deneme için 30 Haziran tarihinin erken olduğunu daha en az 45-50 gün sürenin geçmesi gerektiğini yerinde görerek tespit etmiş olduk. Böylece Kafkas Apollosuna ulaşmak için dört günü arazide geçirmiş; ama sadece tür listemize yeni kayıtları olarak dönmüştük.

Ağustos ayının gelmesi ile üç günlük bir gezi daha planladık ve aynı alana farklı bir yoldan daha ulaşmayı denedik. Bolca Apollo keleşği görmüş olmamıza rağmen Kafkas Apollosu lokasyonuna yine ulaşamadık. İki yol vardı, ya patikadan uzunca bir yol kat ederek ulaşmak, ya da kayalık çarşaklardan yatay olarak geçmek. Hava sıcaklığı ve rakım fazlalığı yine istenen sonuca ulaşmaya mani oldu. Fakat o gezide çekilen Hazer Pirireisi çifti fotoğrafı teselli ikramiyesi gibi oldu. Bir yılda yapılan iki denemeden de sonuç alamamıştık. Sonuç alamamış olmamıza rağmen türün yaklaşık yaşam alanını tahmin ediyorduk artık. Derin vadilerdeki kayalık çarşaklar neredeyse insan ayağı değmeyen noktalar...

2011 yılı için Artvin'de var olan başka lokasyonları da gözden geçirdik. Konaklayacak yer bulmak ve alana ulaşmak gibi sorunlar vardı. Bu sebeple "Madem Rize'de de kayıtlar var buraya bakar burada bulurum" fikrini denemek istedim. İşe "googleearth" üzerinden 3000 m rakımlı yerleri taramakla başladım. Birçok noktaya göz gezdirdim ve değerlendirdim. 2640 m'lik Ovit Geçidi'nden doğuya doğru alanları taradım. Önceki Kafkas Apollosu kayıtları ile paralel bir zaman

diliminde tahmin ettiğim ilk nokta için karar verip harekete geçtik. Araç ve yaya yolu yaklaşık beş saat sürdüğü için gün doğmadan harekete geçilmesi gerekiyordu. Bir diğer konu ise o rakımda ve alanlarda yalnız başına kelebek gözlemi riskli olduğu için Artvin'deki yol arkadaşım Namık Yer ile konuşularak gezi beraberce programlandı. Hazırlıklar akşamdan tamamlandı ve heyecanla hedefe ulaşmak için yola girildi. Araçla gidilebilecek son noktada araç bırakılıp yaya olarak tırmanılması gereken rakıma geçildi. Hedefle arada kalan yaklaşık 400 m'lik rakım tırmanmaya başlandı. Alanda yine oldukça nadir olan Kafkas Güzelesmeri'ne bolca rastlandı. Uçuşan kelebeklerden öncelikle beyaz olanlarına odaklanıldı. Altimetre 2950'li metrelere ulaşınca, yol sadece keçilerin yürüyebildiği minik belirtilere kadar indi. Alanı tam olarak gözetlemek için ise artık bu patikalar da terk edildi. O rakımda yer alan minik düzlükler ve çiçekli alanlara göz gezdirildi. *Corydalis* sp. bitkisine ve çevrede bulunan diğer çiçekli bitkilere bakıldı. 3000 m rakımda bitki boyları oldukça kısa idi. Tırtıl pupa ve başka emareler aradım.

Corydalis sp. bitkisinin bulunduğu yerleri buldum ve umutlarımız daha da arttı. Alandaki en güzel özelliklerden biri de kelebek gözlemi yanı sıra kuş gözlemi de yaptığım için duyduğum Ur Keklik sesleri oldu.

Güneşin bulutun arkasına girip çıkma süresinde bile hava serinliyor uçar kelebek kalmıyordu. Zaten alanda kelebek oldukça azdı ve bütün dikkatimizi beyaz olanlara yönelttik. Uçan birkaç tane beyazın heyecanı yükselttiği bir anda çok uzaktan daha büyükçe farklı bir tanesi görüldü. Hızlı güçlü ve diğerleri ile dalaşması dikkatimi çekti. Arazi yapısı nedeniyle yaklaşmak mümkün değildi. 400

mm lens makineye takılmış tedbirli davranmıştık.

Uzaktan da olsa bir çekim yaptım ve aradığımız türün o olabileceğini fark ettim. O keleşği dere yatağına dalması nedeniyle kaybettim. Sonra daha yukarılarda birkaç birey daha gördüm. Yine 400 mm sayesinde uzaktan da olsa net bir kayıt aldım. Kanat beneklerini inceledim ve ayrıç noktasını gördüm. Evet, Kafkas Apollosu'nu aramış ve bulmuştuk. Yanına varmak için koşmak gerekiyor ama rakım 3000 m olunca oksijen azlığı istenen performansı sergilemede oldukça zorluyordu. Güneşin bulut ardına girdiği bir anda yaklaşma fırsatını yakalamama rağmen keleşği görmek imkansız derecesinde zordu. Yere inince hemen taşların arasında kayboluyor ve resmen saklanıyordu. Hepsi 5-6 birey olan ve beslenme anına denk geldiğimiz birkaçını da fotoğraflayarak alandan ayrıldık.

Aradan üç yıl geçmiş olmasına karşın hala aynı heyecanı yaşıyor gibi oldum.

Benim için çok özel bir türdü, arayıp bulmak da ayrı bir keyif oldu. Yine ve yeni türlerde aynı heyecanı yaşamak dileğiyle tüm keleşek severlerin yeni yılı kutlu olsun.

2015'de KİM NEREYE GİDİYOR?

Aykut BAL

Sevgili dostlar,

Biz kelebekçiler için en uzun günler, en uzun aylar başladı... Sezonu kapattık, sandıklar taranmaya başladı. Baharı özleten kareler

Trakel'e yüklendikçe, hafif hafif bahara çok var daha söylemleri artmakta...

Baharın gelmesini dört gözle beklerken, sizlere şunu soruyorum,

2015 arazi planlarınız arasında hangi bölgeler hangi iller var?

Kim nereye gidiyor, hangi kelebeğin peşine düşüyor, görelim bakalım.

Dedik ve gelen cevaplar aşağıda...

Benim ise rüyalarımnda bu sene Zegris çekmek var; sanırım bunun için ilk hedefim Malatya olacak. Kırklareli ise muhakkak ziyaret edeceğim arazilerden birisi... Bir de Erzurum civarına bir arazi gerçekleştirebilirsem çok mutlu olacağım...

Selamlar, sevgiler.

Erzurum - İspir yolu / Temmuz 2013

Fatma MARMARA/ Bolu

Merhaba Aykut Bey,

2013'de kayıt olmuşum. O yıl Ayvalık'da birkaç kare çekmişim. Benim kelebeklerin peşinde koştumamı sağlayan Hamza arkadaşımız oldu. Bir grup olarak çıktığımız 2014 Haziran ayında ki arazide kelebek peşinde dolaştığımız

o gün, fotoğraf çekiminde de hayatımın dönüm noktası ve tutkusu oldu adeta. Fotoğraf makinem çantamdan hiç çıkmaz ve Bolu doğası zaten kendisine neredeyse her gün çağıran bir yer. Bir de kelebekler o doğada süzülürken kim tutar bizi evlerde. Bu duygumu yazdığım gazetede ki köşeme de taşıdım.

"AYRI BİR TUTKUYMUŞ MEĞER" Başlıklı yazımla.

<http://boluekspres.com/icerik/kose.php?i=9351>

Bu sene yine Bolu başta olmak üzere yakın illere giderim ama gittiğim diğer bölgeler ve illerde de kelebekleri görmeden dönemem asla. Bundan böyle kelebek nerede ben orada. Evet, ayrı bir tutkuymuş bu.

Selam ve saygılarımla...

Zarif NUHUT/ Ankara

Merhaba Aykut Bey...

Baharı hasretle bekleyenlerdenim.

2015 de çekmeyi çok arzu ettiğim kelebekler Apollo, Sultan ve Tavus dur.

Bunlar içinde öncelikle Ankara, Bursa, Balıkesir sonrada belli bir plan olmamasına rağmen uçuş sezonlarına göre muhtelif yörelerimizi taramak amacındayım.

Selamlar.

Halil UYSAL/ Moldova

Günaydın Aykut'um,

Kelebekler rüyalarımı süslemeye erken başladı bu sezon, bakalım Bahar'a kadar ne türler keşfedeceğim.

Mailine istinaden şunları söyleyebilirim: Moldova'yı kenarda tutarsak, başta Sivas olmak üzere sezonda Kırklareli ve Spil ziyaretlerim yine olur. Planlamasam da olur, ayağım bir şekilde düşer bu arazilere. Özen göstermem gereken nokta, gitmişken yeni kertikler yakalayabilmek! Periyodu buna göre düzenlemem yeterli. Özellikle Kırklareli'de henüz tanışmadığım türler var. Sivas'ta da elbet!

Kesin planlamış olmamakla birlikte eğer mümkün olursa Elazığ, Adıyaman ve Güney türlerine ulaşabilmek için Osmaniye/Adana düşünüyorum. Bir de geçen sezonki kayıtlarıma baktığımda; daha özenli, daha hazırlıklı, yeniden en azından bir Erzurum arazisi yapmak gerektiğini düşünüyorum. Eğer gidebilirim, gitmişken Ardahan'a da uğramamak olmaz tabi Soluk soluğa koşuşturmadan, belki daha az lokasyon ama hakkını vererek! Erzurum bunu hem hak ediyor, hem de bir gereklilik! Kanaatim bu yönde. Bunlara ilaveten kısa soluklu bir Kaçkar(Trabzon-Rize-Artvin)tur da yapabilme ihtimalim var. Bunların hepsini gerçekleştirebilsem zaten sandık ağzına kadar dolar, bereketli de bir sezon olur.

Bakalım neye niyet neye kısmet, bekleyip göreceğiz

Aracılığınla tüm dostlara selam sevgi dışında, beklentilerin karşılanacağı bir sezon diliyorum.

Abdulkadir ŞAHİN/ Kayseri

Baharı Beklerken,

Hepimiz baharın gelmesini dört gözle bekliyoruz. Ah bahar bir gelse de kendimizi doğanın bağrına bir atabilsek diye beklemeyenimiz yoktur. Daha önceleri yapmak isteyip de yapamadıklarımızı, yeni sezonda gerçekleştirebilmek için baharı iple çekiyoruz.

Ben bir doğasever ve amatör bile denemeyecek kadar acemi bir fotoğrafçı olarak yakın çevremdeki kelekleri gözlemleyip onları fotoğraflamaya çalışmaktayım. Doğada gezmeyi, özellikle de dağlarda gezmeyi çok seviyorum. Doğada gezerken de her zaman yanımda bulundurduğum kompakt makinem ile rastladığım güzellikleri, özellikle de kelekleri fotoğraflamaya çalışıyorum.

2015 yılı arazi planı olarak şimdilik belli bir programım yoktur. Her zaman olduğu gibi, yakın çevremde bulunan ve daha önceleri gidemediğim, göremediğim yerleri gezmeyi ve gezerken de daha önceleri göremediğim, görüp de fotoğrafını çekemediğim türlere rastlarsam onları da fotoğraflamaya çalışacağım.

Yakın çevremde doğaya gönül vermiş, makro fotoğraflar çeken pek kimseler bulunmamaktadır. Birlikte gezebilecek bir çevrem olmadığı için doğa gezilerini genellikle tek başıma ve gününbirlik yapmaktayım. Eğer gidebilirim Aladağlar'da bulunan Yedigöller'e gitmeyi düşünüyorum. Hacer Boğazı'nda bulunan "Apollo kekebeği" başta olmak üzere Yedigöller yakınlarında bulunan "Aladağ Zıpızıpı" ve Aladağlar'da bulunan "Anadolu Zümrütü" keleklerini görmeyi ve fotoğraflamayı çok istiyorum.

Yeni sezonda tüm kelek dostlarına bol kelekli ve bereketli günler diliyorum.

Güler ATEŞER/ İstanbul

...

Ben fotoğraflarımı koşullarım gereği haziran eylül arası Tekirdağ - Kumbağ'da çekiyorum.

Özdemir KAVAK/ Kocaeli

...

İki yıl önce Trakel'e üye olmuştum. İlk yılı sadece tesadüfen önüme çıkan kelebekleri fotoğraflayarak geçirdim. Geçtiğimiz sezon az da olsa tür bilinciyle araziler yapmaya çalıştım. Yeni sezonda yaşadığım Gebze ve memleketim Isparta'da araziler yapmayı planlıyorum.

Gölet, Ballıkayalar, Gaziler ve Anibal 2014 yılında Kocaeli'de düzenli olarak taradığım araziler arasında. Gaziler ve Anibal diğer araziler kadar tür barındırmasa da benim gibi başlangıç seviyesinde olanlar için güzel araziler. Şimdiye kadar Gölet'de yaklaşık 50, Anibal'de 35, Gaziler'de de 25 tür çektim. Yeni sezonda bu sayıları artırmaya çalışacağım. Özellikle Anibal'den sürprizler bekliyorum. Nisan ve Haziran aylarında gördüğüm iki birey Balkan Kaplanı benim için bu yılın sürprizi olmuştu. Yeni sezonda daha neler göreceğiz, merakla bekliyorum.

Kocaeli arazilerinin dışında 2 yıldır sadece birkaç gün arazi yapabildiğim, gözümün hep arkada kaldığı Isparta var. Bu yıl bir aksilik olmazsa Isparta'ya daha fazla vakit ayırmayı düşünüyorum. Gölcük, Davraz Dağı ve Minasın Deresi daha önce kısa araziler yaptığım bir kaç yer. Onun dışında daha önce gitmediğim Kovada Gölü'nde de bol kelebek olacağını düşünüyorum. Temmuz-Ağustos aylarında Isparta denince Dedegöl endemiği ifikarmon akla gelmiyor değil. Tabi Apollo da Isparta dağlarında aynı dönemde uçuyor olacak:). Yine aynı aylarda Sultan ve Karsandra için Antalya'ya da bir sefer düzenleyebilirim.

Bunun dışında yeni sezonda "Bereketli",:), Kırklareli arazisini de görmeyi çok isterim. Bakalım yeni sezonda dalya diyebilecek miyim?
Herkes bol kelebekli bir sezon dileğimle...

Neriman FIRTINA/ Muğla**Merhaba Aykut Bey,**

Karamavi ve Beyaz Benekli Zıpzip için Kocaeli Apollo için Isparta düşünüyorum; umarım gerçekleştirebilirim. İlerleyen günlerde türlerde artış olabilir tabii ki:)

Teşekkürler.

Selamlar...

Güllü EĞRİ/ Ankara**Merhaba Aykut ;)**

Bahar ve kelebekler özlenmez mi hiç :(Şimdiden görmeyi hayal ettiğim türler, koşmayı planladığım araziler var tabi. Eğer ömrüm yeter de yaşarsam Kocaeli'ne gidip "Kara Mavi" yi görmeyi, Osmaniye'de "Sultan" ile tanışmayı Kırklareli'ne gidip geçen yıl göremediğim ya da görüp de sadece bakabildiğim türleri çekmeyi isterim. Bu yüzden Osmaniye, Kocaeli ve Kırklareli'deki arkadaşlarıma sevgi ve selamlar ;)

Tabi kelebek fotoğrafı çekmenin keyif veren taraflarından hatta en çok keyif tarafı kelebek dostları ile arada bir de olsa bir araya gelip birlikte araziler yapmak. Tür yapmaktan daha önemli bence. Bu anlamda Ankara'ya gelecek arkadaşlar varsa arazilerde buluşmak ve tanışmak isterim. Yani kelebek bahane dostluk şahane ;)

Aslında başka planlarım da var 2015 için yine Erzurum yönüne doğru. Tabi biraz kuzeyi biraz doğusu diye genişleyen araziler planı. Bakalım kısmet. Eğer arkadaşlarla ayarlayabilirsek ve tabi arazi koşulları da uygun olursa, bunları destekleyen maddiyat da tabi önemli ;) başka planlar da olabilir ;) Şimdilik yalnızca hayal, hayal ettikçe yaşıyoruz...

Sevgi, saygı ve selamlarımla...

BİR 2014 DEĞERLENDİRMESİ

Kerim TEZEL

Hepimiz, Ocak ayı geldi mi Neriman FIRTINA Hanımı yakînen izliyor, ilk “Yalancı Apollo” kaydını gözlüyor, rüyalarımıza giren araziler için iyice sabırsızlanıyoruz, 2014 ilk kayıt 19 Ocak’ta gelmiş 😊

Yalancı Apollo/ Muğla/ Neriman FIRTINA

İzmir ve çevresi Akdeniz iklimi gösterse de Mart ortasını buluyor sezona girişimiz, Balçova civarından Kleopatralar, Orman Fistoları ve Yalancı Apollolar ile başlıyoruz çoğu zaman. Mevsim ısındıkça da dağ yamaçları çeşitleniyor.

Bu hobime başladığım 2010 yılından bu yana tür listem ağırlıklı olarak yakın hinterlandımdan oluşuyordu, 2014 yılında epey yeni türle tanıştım (36 adet), yeni araziler gördüm, çok değerli kadim dostluklar edindim.

Geçen yıl sevgili dostum M. Ali ÖKTEM ile ilk sürpriz kertiğimizi 29 Mart Cumartesi günü Manisa/Spil arazimizde “Anadolu Orakkanadı” ile yaptık, çektiğimizde Orakkanat zannediyorduk. 😊

Anadolu Orakkanadı/ Manisa/ M. Ali ÖKTEM

1 Mayıs tatilini fırsat yapıp Osmaniye- Hatay- Urfa arazi planı yaptık, İzmir’den M. Ali Öktem ve Engin HANO, İstanbul’dan Aykut BAL, Kenan TALAS ve daha sonra Osmaniye’de buluşacağımız Ali BALİ (bu hobime sebep iki kişiden biri, diğeri Ertan ERTEM -hobyarli) rehberliğinde yolculuğa çıktık. İlk gün Hatay’a gittik, sevgili Meryem SÜRMELİ hanım bizi “Akdeniz Oykölösü” ile tanıştırdı, samimi misafirperverliği ile mahcup etti, damağımızda lezzetli tadlar ve güzel hatıralarla Osmaniye’ye döndük.

Akdeniz Oykölösü/ Hatay/ Meryem SÜRMELİ

Meşhur Fırıldaktepe’ye vardığımızda güneş epey alçalmıştı, arazide “Hataylı İparhan”, “Suriye zıpızı” ve “Hatay’ın Çokgözlü Güzel Mavis” ile tanıştım.

Hatay’ın Çokgözlü Güzel Mavis/ Hatay/ Kerim TEZEL

2 Mayıs sabahı erkenden Halfeti’ye yola çıktık; ilk arazimizde dağ sırtında Halfeti manzaralı kertiklerim: “Sevbeni”, “İran Zıpızı Perisi”,

“İranlı İparhan”, “Akdeniz Melikesi” ve “Turan Yalancı Cadısı” oldu. 2. Arazide “Maraş Zıpızı” sevindirdi hepimizi, hemen, sonra “Anadolu Kızılmeleği” kısacık bir görüldü kayboldu.

Maraş Zıpızı/ Şanlıurfa/ Engin HANO

3 Mayıs sabahı Osmaniye’de hedef tür: “Karagöz” dü, Kenan arada Çift Kuyruklu Paşa da çaktı rehberimiz Cansın TOMAS sağolsun iyi tırmandırdı hepimizi. Günün sonunda zor bir yamaçta Karagöz ile de tanıştık; Ali’nin yoğun çabası meyvesini verdi, 12 kertik ile döndüm İzmir’e ☺

Karagöz/ Osmaniye/ Kenan TALAS

18/05/2014 Köyüm Kırtepe/Tire’de “Karağaç Sevbenisi” “güzel bir sürpriz yaptı, hem benim hem de İzmir için ilk kayıt oldu. Sonraki hafta M.Ali Hocam ile gitsek de görünmedi bize.

Karağaç Sevbenisi/ İzmir/ Kerim TEZEL

01/06/2014 tarihinde bir gece konaklamalı Kırklareli arazisindeydik ; M. Ali Hocam, Ali, Kenan ve Aykut ağabey İstanbul’da buluştuk, araziye vardığımızda bizi “Trakya İmparatoru” karşıladı, zorlu bir uğraş sonucu “Büyük Bakır” ile de tanıştık Kenan ve çizmeleri sayesinde. ☺

Büyük Bakır/ Kırklareli/ Kerim TEZEL

Diğer türlerim; Nazuğum, “Ebegümece Zıpızı”, “Morinci”, “Beyaz İnci” , “Rus Zıpız Perisi” ve “Melike Amannisa” ile Ufuk KARACA’ nın nokta tespitiyle “Mazarin Mavisi” oldu. En güzeli de Tamer ARDA ve Ufuk Hocam ile güzel bir öğlen yemeği ve keyifli sohbetimizdi, hayranlıkla takip ettiğim bilgilerini paylaşan değerli insanları tanıdığımı çok memnun oldum.

Trakya İmparatoru/ Kırklareli/ Aykut BAL

Uludağ, Aladağlar ve İdas Mavisi-Bozdağ hikayelerim ile, 2015 hedef güzellerim bir dahaki sayıya kalsın.

İşığınız kıvamında, bahtınız açık olsun.

HEDEF TÜRRLER 6

ÇOKGÖZLÜ EŞER MAVİSİ

(*Polyommatus escheri*)

Hakan YILDIRIM

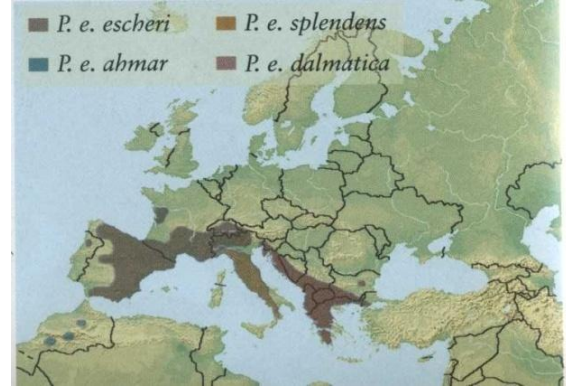
Türümüz DTD kayıtlarında; 30 Mayıs 1878 Çanakkale-Gelibolu - Bakla Koyu veya Limanı (Port Baklar) kaydı ile yer alıyordu. Ta ki 2011 yılında Sayın Mehmet Karababa tarafından alınan Denizli kaydı sitemize düşene kadar.

Eşer Mavis/ Denizli/ Mayıs 2011/ M. KARABABA

Bu kayıtlara ulaşmak için [TIKLAYINIZ](#)

Türün kaydı Gelibolu yarımadasından veya Trakya'dan beklenirken Denizli'den kayıt gelmesi hem şaşırtıcı hem de umut veren bir gelişmeydi. Türün bilinen dağılım haritasına bakıldığında ise bunun olası bir durum olduğunu ve özellikle Batı Anadolu'nun tümünde ve hatta Akdeniz Bölgesinde türün bulunabileceğini düşünmekteyim.

Türün VadimT. Dağılım Haritası

Bu durumda bana düşen ise türün olası bulunma yerleri, tanım kriterleri ve bitkisi hakkında gözlemcilerimize elimden geldiğince bilgiler vermek olacak.

Türümüzün deniz seviyesinden 2000 m'ye kadar taşlık otlu alanlar, orman açıklıkları ve orman kenarlarında kaydedildiği bildirilmiş.

<http://www.freenatureimages.eu/animals/Rhopalocera,%20Dagylinders,%20Butterflies%20M-Z/Polyommatus%20escheri,%20Eschers%20Blue/index.html#>

Coğrafyamızda tanıma uygun alanların bolluğu düşünüldüğünde bize ikinci adım olarak besin bitkisi üzerinde yoğunlaşmak düşüyor.

Özellikle belirtilen iki bitki var;

1- *Astragalus monspessulanus*

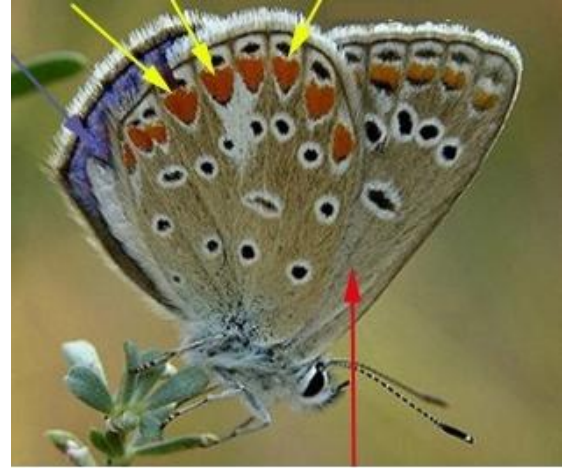
2- *Astragalus sempervirens*

Özellikle *A. monspessulanus*'a Gelibolu'da türü aramak için yaptığım gezilerde sıkça rastladım. Türün çok spesifik bir bitkiye sahip olmaması da türü bulma şansını arttıran faktörlerden biri olacaktır.

Gelelim, türü nasıl tanıyacağımıza;

Türümüz ön kanadında bazal benek taşımadığından en çok karıştırılabileceği tür olarak Çokgözlü Menekşe Mavisi (*Polyommatus thersites*) göze çarpmaktadır.

Çokgözlü Menekşe Mavisi

Çokgözlü Eşer Mavisi

-Görüldüğü gibi her iki keleşimizde ön kanat bazal kısmında benek taşımıyor. (Kırmızı ok)

-Kanat kenarındaki üçgenler Ç. Menekşe Mavis'i'nde turuncu ve geniş olup, bazal yönündeki siyah sınırı oluşturan çizgiler incedir. Ç. Eşer Mavis'i'nde daha açık renkli ve küçük olan beneklerin önünde kalın ok başı şekilli siyah üçgenler dikkat çeker. (Sarı oklar)

Bu siyah ok başları türün ayırımında önemli kriterlerden olup bazı bireylerde daha da belirgindir.

-Türün tanımında en önemli kriterlerden biri de kırmızı halkalı alanda gösterilen benektir. Bu benek Ç. Eşer Mavis'i'nde siyah ağırlıklı olup turuncu kısmı ya hiç içermez ya da çok az içerirken Ç. Menekşe Mavis'i'nde turuncu olarak izlenir.

Aşağıdaki örneklerde sayılan bu özellikler rahatlıkla izlenebilir.

Çokgözlü Eşer Mavis

Çokgözlü Menekşe Mavis

- Kanat üstü tanım için biraz daha dikkat gerektiriyor. Burada alınan kaydın kalitesi de önemli.

Kanat kenarı detayı:

- Parlak mavi bir kanat üstüne sahip olup kanat ön kenarı açık renktedir. (Beyaz ok)
- Belirgin beyaz damarlar dikkat çeker. (Siyah ok)
- Kanat kenarı siyah çizgi belirgindir ve içe uzanan hafif bir pullanma yapar. (Kanat kenarı detay fotoğrafı)

Ç. Menekşe Mavisi kanat üstü daha koyu renklidir.

Ancak bu özelliğe çok yakın özellikteki (Ç. Eşer Mavisi'ndeki gibi) kanat üstlerini Menekşe Mavileri'nde de görmek mümkündür.

Menekşe Mavisi Örnekleri (www.trakel.org)

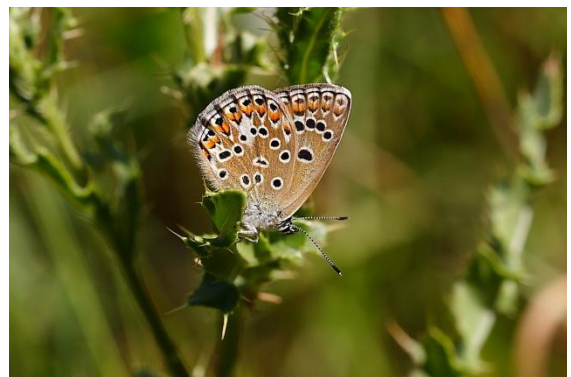

Ç. Eşer Mavisi Örnekleri

Ç. Eşer Mavisi Dişi Örnekleri

Not: Ç.Eşer Mavisi Fotoğrafları aşağıda adresleri olan sitelerden derlenmiştir.

http://www.butterfliesoffrance.com/html/Polyommatus%20escheri.htm#7571_male_Alpes_Maritimes_26Jun07

<http://www.lepido.ch/azures/polyommatus-escheri/view/134>

http://www.pyrgus.de/Polyommatus_escheri_en.html

http://uahost.uantwerpen.be/vve/phegea/2009/Phegea37-2_69-73.pdf

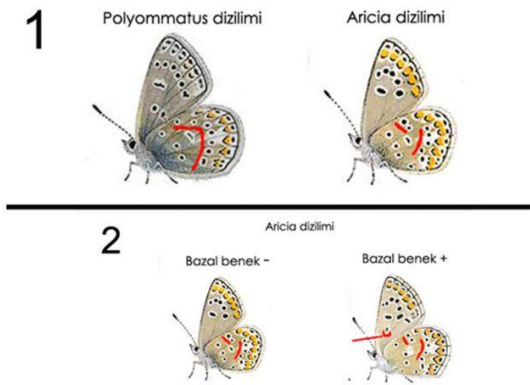
http://www.granadanatural.com/ficha_fauna.php?cod=513

ÇOKGÖZLÜLER ve MERAK EDİLEN SORULAR (Yeni Başlayanlar İçin)

Uz. Dr. Ali ATAHAHAN

Merhaba,

Maviler özellikle yeni başlayan gözlemciler için oldukça karışık görünür. Kesin tanıya ulaşmak için kanat üstü, kanat altı, habitat ve coğrafik dağılım gerekir çoğu zaman. *Polyommatus*, *Aricia* ve *Plebejus* gruplarını ana hatlarıyla ayırmak için kullanılabilecek 4 tane resim ekledim. Grupları istisnaları bulunmakla birlikte genel bilgi olacak şekilde ayırmaya çalıştım. İnşallah faydası olur :)

Resim 1:

Polyommatus dizilimi:

Kırmızı renkli çizgi düzenli yay çizer. Bu grupta *Plebejus* ve *Polyommatus* cinsi üyeler bulunur.

Aricia dizilimi:

Kırmızı renkli çizgi düzenli olmayıp, ilk iki benek yayı kırar. Bu grupta *A. agestis* (Çokgözlü Esmer), *A. artaxerxes* (Çokgözlü Orman Esmeri), *A. anteros* (Çokgözlü Balkan Mavisi), *A. torulensis* (Torul Çokgözlüsü), *A. isauricus* (Çokgözlü Toros Mavisi), *A. hyacinthus* (Anadolu Çokgözlüsü), *A. teberdinus* (Teberda Çokgözlüsü), *A. bassoni* (Çokgözlü Lübnan Mavisi) bulunur.

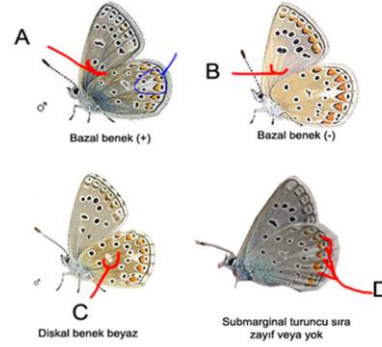
Resim 2:

- *Aricia* dizilimi gösteren kelebeklerden, bazal beneği bulunan tek tür *A. anteros*'tur (çokgözlü balkan mavisi). diğer türlerin ayırımı için turuncu benekler, kanat üstü, dağılım bilgileri gerekir.

3

Polyommatus dizilimi

Beyaz üçgen (+) (mavi ile gösterilen)

Resim 3

Polyommatus dizilimi gösteren ve mavi ile gösterilen beyaz üçgene sahip olan türleri kabaca 4'e ayırdım burada.

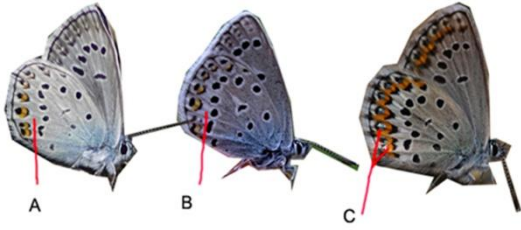
A: Ön kanatta 2 bazal benek bulunan, arka kanat diskal beneği siyah olan grup. *P. icarus* (Çokgözlü Mavi), *P. eroides* (Çokgözlü Yalancı Eros), *P. buzulmavi* (Çokgözlü Buzulmavi), *P. bollandi* (Çokgözlü Hatay Mavisi) vs. türleri barındırır. Bu grubun arka kanadında yer alan turuncu sıra enli ve dolgundur.

B: Ön kanatta bazal benek bulunmayan bu grubun temsilcisi *P. thersites* (Çokgözlü Menekşe Mavisi) ve *P. escheri*'dir (Çokgözlü Eşer Mavisi).

C: A grubu kelebeklere çok benzer; ama arka kanat diskal beneği beyazdır. Kanat kenarını oluşturan beyaz saçaklar siyah dikey çizgilerle bölünmüş olup damalı görünüm oluşturur. Çilli Maviler diye de adlandırılan bu grupta *P. bellargus* (Çokgözlü Gökmavisi), *P. ossmar* (Çokgözlü Anadolu Çilli Mavisi), *P. syriacus* (Çokgözlü Levantin Çilli Mavisi), *P. corydonius* (Çokgözlü Yalancı Çilli Mavi) ve *P. coridon* (Çokgözlü Çilli Mavi) bulunur. Kanat üstü detayları tür tanısına götürür.

D: Arka kanat kenarında yer alan turuncu sıra silik veya ensiz dar bir görünüme sahiptir. Diğer özellikler *P. icarus*'a benzer. Bu grupta *P. cornelius* (Çokgözlü Küçük Turan Mavisi), *P. aedon* (Çokgözlü Edon Mavisi) ve *P. myrrha* (Çokgözlü Büyük Turan Mavisi) bulunur.

4 Polyommatus dizilimi Beyaz üçgen (–)

Resim 4:

Beyaz üçgen bulunmayan bu kelebeklerde, arka kanat turuncu sıra ile postdiskal siyah benek sırası arasındaki boşluğun (kırmızı çizgi ile gösterilen) özellikleri tanımda yardımcıdır.

A: turuncu sıra ile benek arası temizdir. turuncu sıra zayıf izlenir. Bu grupta *P. amandus* (Çokgözlü Amanda) yer alır. (B ve C'deki kelebekler **Plebejus** (Esmegöz) cinsi üyeleridir)

B: Turuncu sıranın hemen iç kısmında, siyah benek sırası ile arayı dolduran beyaz bölge izlenir. Bu grubun temsilcisi *Pl. modicus*'dur (Anadolu Esmegözü). Nadiren turuncu alan içerisinde tek mavi benek bulunur.

C: Arayı dolduran beyaz bölge içeren bu grubun özelliği, turuncu sıra içerisinde mavi benekler bulunur. Bu grupta *P. argus* (Gümüş Lekeli Esmegöz), *P. idas* (İdas Mavisi), *P. argyrognomon* (Avrupalı Esmegöz), *P. loewii* (Çokgözlü Gümüş Mavi), *P. eurypilus* (Doğulu Esmegöz) bulunur.

GEÇEN AYIN ÖNEMLİ KAYITLARI

Araştırma: Adem YAĞIZ

Yüklenen Fotoğraf Sayısı: 427

Yüklenen HD Fotoğraf Sayısı: 28

Artvin Çokgözlüsü/ Erzurum/ İrfan İŞLEK

Türün 6. Karesi

http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33330#_VKbvdTKsVf8

Lübnan Esmegözü/ Osmaniye/ Mehmet ÇELİK

Türün 7. Karesi

http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33388#_VKbxRNKsVf8

Yeni Zıpzıp/ Hakkari/ Mehmet ÇELİK

Türün 1. Karesi

http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33391#_VKbyCNKsVf8

Çokgözlü Teresya/ Adana/ Ali BALİ

Türün 9. Karesi

http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33420#_VKbydNKsVf8

İranlı Sevbeni/ Van/ Mehmet ÇELİK

Türün 9. Karesi

http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33455#_VKby79KsVf8

Çokgözlü Buzul Mavi/ Hakkari/ Olcay YEĞİN

Türün 6. Karesi

http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33481#_VKbzetKsVf8

Çokgözlü Teresya/ Adana/ İrfan İŞLEK

Türün 10. Karesi

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33557#.VKb0uNKsVf8>

Acem Çokgözlüsü/ Hakkari/ İrfan İŞLEK

Türün 9. Karesi

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33354#.VKbwq9KsVf8>

Goss'un Esmerperisi/ Van/Mehmet ÇELİK

Türün 10. Karesi

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33624#.VKb2PdKsVf8>

Kafkasya Zıpzıpi/ Ardahan/ Ufuk KARACA

Türün 4. Karesi

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33634#.VKb22dKsVf9>

Çokgözlü Buzul Mavi/ Hakkari/ Mehmet ÇELİK

Türün 7. Karesi

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33641#.VKb3LtKsVf8>

Çokgözlü Van Esmeri/ Van/ Mehmet ÇELİK

Türün 10. Karesi

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33583#.VKb1qNKsVf8>

İran Ateşi/ Van/ Olcay YEĞİN

Türün 2. Karesi

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=33734#.VKb359KsVf8>

Mavizebra / TEKİRDAĞ - Güler ATEŞER

Yeni Zıpzıp / HAKKARİ - Mehmet ÇELİK

Dağ Ateşi / KONYA - Musa DİKMENLİ

Orman Bakırı / BURSA - Kerim TEZEL

Küçük Ateş / OSMANİYE - Ali BALI

Not 1: - Fotoğrafların sol alt köşelerinde bulunan kare butonlara tıklayarak orijinal görünümlerine (linkine) ulaşabilirsiniz.

Not 2: - Buradaki fotoğraflar sistem tarafından otomatik olarak seçilmektedir.
- Fotoğraflar düzenlenirken herhangi bir üstünlük sırası güdülmemiştir.
- Grafiksel düzenlemeler sırasında armonik ve orantısal kriterler baz alınmıştır.

KAPAK TASARIMINDA KULLANILAN KELEBEK FOTOĞRAFLARI

Ateş Bakır / Halil İbrahim SARI
Büyük Mor Bakır / Halil İbrahim SARI

BÜLTENİN YAPIMINDA EMEĞİ GEÇENLER

YAYIN KURULU

Adem YAĞIZ
Ali BALİ
Aykut BAL
Hakan YILDIRIM
Kenan TALAS
Kerim TEZEL
Mehmet Ali ÖKTEM
Onat BAŞBAY

Yayın Yönetimi

Ali BALİ
Hakan YILDIRIM

Bültene Yazı Gönderenler

ve Araştırma Ekibi

Adem YAĞIZ
Ali ATAHAN
Ali BALİ
Aykut BAL
Hakan YILDIRIM
Kenan TALAS
Kerim TEZEL
Mehmet Ali ÖKTEM
Murat GENÇ
Onat BAŞBAY

Redaksiyon

Ali BALİ
Hakan YILDIRIM

Grafik-Tasarım

Ali BALİ